

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اطلاعات نظامی در اسلام

www.kotab.ir

پژوهشکده تحقیقات اسلامی

مناصره، عبدالله علی سلامه محمد:
Munasarrah, Allah Ali al - Salamah - Muhammad

اطلاعات نظامی در اسلام / نویسنده عبدا... علی السلامه المحمدا: مترجم
عبدالحسین بینش تهیه کننده پژوهشکده تحقیقات اسلامی. - قم: زمزم هدایت. ۱۳۸۴.
۲۵۶ ص.

ISBN 964 - 8769 - 17 - 9 : ۱۲۰۰۰ ریال

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی: الاستخبارات العسکریه فی الاسلام.

کتابنامه: ص. ۲۴۳ - ۲۵۶؛ همچنین به صورت زیر نویس.

۱. اطلاعات نظامی - کشورهای عربی. ۲. جاسوسی (اسلام). الف. بینش.

عبدالحسین، ۱۳۲۵ - ب - سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. نمایندگی ولی فقیه.

پژوهشکده تحقیقات اسلامی. ج. سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. نمایندگی ولی

فقیه. پژوهشکده تحقیقات اسلامی. زمزم هدایت. ج. عنوان

۳۵۵ / ۳۴۳۲۱۷۴۹۲۷

۲۵۱ / ک۵ / م ۸۲۰۴۱

م ۸۴ - ۳۶۵۵

UB

کتابخانه ملی ایران

زمزم هدایت
انتشارات

اطلاعات نظامی در اسلام (ترجمه الاستخبارات العسکریه فی الاسلام)

موضوع / علوم دفاعی

تهیه کننده / پژوهشکده تحقیقات اسلامی

نویسنده / عبدا... علی السلامه المحمدا مناصره

مترجم / عبدالحسین بینش

ناشر / انتشارات زمزم هدایت

حروفچینی و صفحه آرای / پژوهشکده تحقیقات اسلامی

چاپخانه / فاضل

نوبت چاپ / اول

تاریخ انتشار / بهار ۱۳۸۴

شمارگان / ۲۰۰۰

قیمت / ۱۲۰۰ تومان

شابک: ISBN ۹۶۴ - ۸۷۶۹ - ۱۷ - ۹

قم، خیابان شهید فاطمی (دور شهر)، نبش فاطمی ۳، پلاک ۸۱

تلفکس ۷۷۳۰۷۳۵

فهرست

۱۱	پیشگفتار
۱۳	مقدمه مترجم
۱۵	سپاس و قدردانی
۱۷	مقدمه

بخش اول: مقدمات

۵۴-۲۱	فصل اول - تاریخ اطلاعات نظامی
۲۱	مطلب اول - پیشینه تلاش‌های اطلاعاتی
۲۳	مطلب دوم - اطلاعات نظامی پیش از میلاد
۳۰	مطلب سوم - اطلاعات نزد اعراب پیش از اسلام
۳۳	مطلب چهارم - اطلاعات نظامی اسلامی
۳۳	شاخه اول - اهتمام پیامبر(ص) و فرماندهان اسلام به اطلاعات
۳۶	شاخه دوم - روش اطلاعاتی پیامبر اکرم(ص)
۳۹	شاخه سوم - اطلاعات شناسایی

- شاخه چهارم - اهمیت اطلاعات در نزد مسلمانان ۴۲
- مطلب پنجم - ضد اطلاعات دشمنان علیه مسلمانان ۴۴
- مطلب ششم - اطلاعات نظامی جدید (از قرون وسطی تا کنون) ۴۷
- نمونه‌های مهم‌ترین سازمان‌های اطلاعاتی جهان ۵۱
- سازمان اطلاعات شوروی (سابق) ۵۱
- سازمان اطلاعات بریتانیا ۵۲
- سازمان اطلاعات آمریکا ۵۲
- سازمان اطلاعات آلمان غربی ۵۲
- سازمان اطلاعات فرانسه ۵۲
- سازمان اطلاعات اسرائیل ۵۳
- سازمان‌های اطلاعاتی کشورهای عربی ۵۴
- فصل دوم - اهمیت اطلاعات نظامی ۵۵-۶۶**
- مطلب اول - اهمیت دستگاه‌های اطلاعاتی ۵۵
- مطلب دوم - اهمیت اخبار اطلاعاتی ۵۸
- مطلب سوم - میزان نیاز دولت‌ها به سازمان‌های اطلاعاتی ۶۱
- مطلب چهارم - گستره اطلاعات ۶۳
- مطلب پنجم - تخصص در مراکز اطلاعاتی ۶۵
- شاخه اول - انواع اطلاعات تخصصی ۶۵
- اطلاعات ایجابی - تهاجمی ۶۵
- اطلاعات تدافعی - ضد اطلاعات ۶۵
- شاخه دوم ۶۶
- ۱ - اطلاعات استراتژیک ۶۶
- ۲ - اطلاعات تاکتیکی ۶۶

بخش دوم: تعریف اطلاعات نظامی،

حکم اطلاعات نظامی در اسلام، ویژگی‌های مأموران اطلاعات نظامی

فصل اول - تعریف اطلاعات نظامی	۶۹-۸۲
مطلب اول - معنای لغوی اطلاعات	۶۹
مطلب دوم - معنای اصطلاحی اطلاعات	۶۹
اطلاعات تاکتیکی	۷۷
اطلاعات استراتژیکی	۷۸
فصل دوم - حکم اطلاعات نظامی ایجابی	۸۳-۱۴۵
مبحث اول: آگاهی از اخبار دشمن	۸۳
مطلب اول - حکم شرعی درباره آگاهی بر اخبار دشمنان	۸۳
مطلب دوم - دلایل جواز آگاهی از اخبار دشمن	۸۴
شاخه اول - دلایلی از قرآن کریم	۸۴
دلیل اول	۸۴
دلیل دوم	۸۵
دلیل سوم	۸۵
دلیل چهارم	۸۸
دلیل پنجم	۸۹
شاخه دوم - دلایلی از سنت شریف نبوی	۹۲
دلیل اول	۹۲
دلیل دوم	۹۳
دلیل سوم	۹۳
دلیل چهارم	۹۴
دلیل پنجم	۹۵

۹۵	.....	دلیل ششم
۹۵	.....	دلیل هفتم
۹۶	.....	دلیل هشتم
۹۸	.....	دلیل نهم
۹۸	.....	دلیل دهم
۹۹	.....	دلیل یازدهم
۱۰۰	.....	دلیل دوازدهم
۱۰۰	.....	دلیل سیزدهم
۱۰۰	.....	شاخه سوم - دلایلی از آثار صحابیان و دیگر فرماندهان اسلامی
۱۰۳	.....	شاخه چهارم - دلایل عقلی
۱۰۳	.....	۱ - اطلاعات، ابزار قدرت
۱۰۳	.....	۲ - اطلاعات، فراهم نمودن هشدارهای بهنگام
۱۰۴	.....	۳ - اطلاعات، از مظاهر هوشیاری و بیداری
۱۰۴	.....	۴ - اطلاعات، منبای اساسی مرز داری
۱۰۵	.....	۵ - اطلاعات، جلوگیری از زیان و نابودی
۱۰۶	.....	مبحث دوم: تخریب مادی
۱۰۶	.....	مطلب اول: حکم تخریب اموال دشمن
۱۰۷	.....	انواع اموال دشمن
۱۰۸	.....	شاخه اول - نظریه تجویز کنندگان و دلایلیشان
۱۰۸	.....	یکم: رأی تجویز کنندگان
۱۱۰	.....	دوم: دلایل تجویز کنندگان
۱۱۵	.....	شاخه دوم - نظریه مخالفان و دلایلیشان
۱۱۵	.....	یکم: نظریه مخالفان
۱۱۶	.....	دوم: دلایل مخالفان
۱۲۰	.....	شاخه سوم - نظریه برتر و برگزیده

۱۲۱	.....	مطلب دوم - حکم کشتن حیوانات متعلق به دشمن
۱۲۱	.....	شاخه اول - نظریه و دلایل تجویز کنندگان
۱۲۱	.....	یکم: نظریه تجویز کنندگان
۱۲۲	.....	دوم: دلایل تجویز کنندگان
۱۲۲	.....	شاخه دوم - نظریه و دلایل مخالفان
۱۲۲	.....	یکم: نظریه مخالفان
۱۲۴	.....	دوم: دلایل مخالفان
۱۲۵	.....	مطلب سوم - حکم ترور
۱۲۸	.....	مبحث سوم - جنگ روانی «جنگ افکار»
۱۲۸	.....	مطلب اول - تعریف جنگ روانی و بیان اصطلاحات آن
۱۳۰	.....	مطلب دوم - اهداف جنگ روانی
۱۳۱	.....	مطلب سوم - اهمیت جنگ روانی
۱۳۴	.....	مطلب چهارم - دلایل مشروعیت جنگ روانی
۱۳۴	.....	شاخه اول - دلایلی از قرآن کریم
۱۳۵	.....	شاخه دوم - دلایلی از سنت شریف نبوی
۱۳۸	.....	مطلب پنجم - گونه‌های جنگ روانی در اسلام
۱۳۸	.....	یکم: شعارها و فریادهای جنگی
۱۳۸	.....	دوم: ایجاد تفرقه میان دشمن و هم‌پیمانان او
۱۴۰	.....	سوم: بی‌طرف ساختن نیروهای دیگر
۱۴۱	.....	چهارم: ایجاد تزلزل و نومیدی در دشمن
۱۴۱	.....	پنجم: ترسانیدن و فشار روانی
۱۴۲	.....	مطلب ششم - راه‌های مقابله با جنگ روانی در اسلام
۱۴۲	.....	یکم: ایمان و قدرت عقیده
۱۴۳	.....	دوم: آگاهی و شناخت
۱۴۳	.....	الف - کشف تلاش‌های شکست‌آور و سستی‌آفرین
۱۴۴	.....	ب - افشا و مبارزه با تلاش‌های تفرقه‌آفرین

۱۴۷-۱۵۱	فصل سوم - احکام اطلاعات نظامی پیشگیرانه (ضد اطلاعات)
۱۵۳-۱۷۶	فصل چهارم - ویژگی‌های مأموران اطلاعات نظامی
۱۵۳	ویژگی یکم: اطاعت و اجرای دستورها
۱۵۵	ویژگی دوم: علاقه آگاهانه به وظیفه و درک اهمیت آن
۱۵۶	ویژگی سوم: راستی و صداقت
۱۵۷	ویژگی چهارم: زیرکی، حيله‌گری، فریبکاری و نیرنگ بازی
۱۶۰	ویژگی پنجم: کارشناسی و مهارت
۱۶۱	ویژگی ششم: صبر
۱۶۱	ویژگی هفتم: جهان دیدگی
۱۶۲	ویژگی هشتم: تیزی
۱۶۲	ویژگی نهم: اخلاص و فداکاری
۱۶۴	ویژگی دهم: رازداری
۱۶۸	ویژگی یازدهم: خو گرفتن به زندگی در غربت
۱۶۹	ویژگی دوازدهم: قدرت تغییر قیافه دادن
۱۷۱	ویژگی سیزدهم: انتخاب زمان مناسب برای کسب خیر
۱۷۱	ویژگی چهاردهم: شجاعت و دلیری
۱۷۳	ویژگی پانزدهم: آموختن زبان دشمن
۱۷۴	ویژگی شانزدهم: به کارگیری کد (زبان رمز)
۱۷۵	ویژگی هفدهم: تهذیب نفس و حسن اخلاق

بخش سوم: حکم جاسوسی علیه دولت اسلامی و عقوبت آن در اسلام

۱۷۹-۲۰۰	فصل اول - جاسوسی علیه دولت اسلامی
۱۷۹	مبحث اول: حکم جاسوسی علیه دولت اسلامی

۱۸۱	مبحث دوم: کیفر جاسوسی علیه دولت اسلامی
۱۸۱	مطلب اول - کیفر جاسوس مسلمان
۱۸۹	مطلب دوم - کیفر جاسوس ذمی
۱۹۶	مطلب سوم - کیفر جاسوس مستأمن (پناهنده)
۱۹۹	مطلب چهارم - کیفر جاسوس حربی

فصل دوم - حکم دروغ، تسلیم یا خودکشی عامل اطلاعاتی ۲۰۱-۲۱۸

۲۰۱	مبحث اول: حکم دروغ عامل اطلاعاتی
۲۰۱	مطلب اول - نظر تجویز کنندگان اصل دروغ
۲۰۳	مطلب دوم - نظریه مخالفان اصل دروغ
۲۰۴	مطلب سوم - دلایل تجویز کنندگان اصل دروغ، به صراحت یا به کنایه
۲۰۷	مطلب چهارم - دلایل مخالفان اصل دروغ در جنگ
۲۱۰	نظریه برگزیده
۲۱۱	مبحث دوم: حکم تسلیم شدن عنصر اطلاعاتی به دشمن
۲۱۳	مبحث سوم: حکم خودکشی عمدی عامل اطلاعاتی
۲۱۳	مطلب اول - حکم خودکشی عمدی
۲۱۳	مطلب دوم - دلایل حرمت خودکشی
۲۱۳	شاخه اول - دلیل قرآنی
۲۱۴	شاخه دوم - دلایلی از سنت شریف نبوی

بخش چهارم - ابزار گردآوری اخبار اطلاعاتی

۲۲۸-۲۲۱	فصل اول - جاسوسی
۲۲۱	مبحث اول: معنای لغوی جاسوسی
۲۲۲	مبحث دوم: تعریف اصطلاحی جاسوسی

۲۲۲	مطلب اول - تعریف جاسوس
۲۲۴	مطلب دوم - تعریف جاسوسی
۲۲۵	مطلب سوم - تعریف کلی ماهیت جاسوسی
۲۲۷	مطلب چهارم - تعریف فراگیر زمینه‌های جاسوسی
۲۲۹ - ۲۴۰	فصل دوم - دیگر ابزارهای گردآوری اخبار
۲۲۹	مبحث اول: اسیران جنگی
۲۲۹	مطلب اول - حکم بازجویی
۲۳۲	مطلب دوم - حکم قتل اسیر
۲۳۳	مطلب سوم - حکم آزاد ساختن اسیر
۲۳۳	مبحث دوم: راهنمایان و مزدوران
۲۳۳	مطلب اول - حکم گرفتن راهنما و دلیل آن
۲۳۳	شاخه اول - حکم گرفتن راهنما
۲۳۴	شاخه دوم - دلایل گرفتن راهنما
۲۳۵	مطلب دوم - مأموران
۲۳۶	مبحث سوم: تعریف شناسایی و اقسام آن
۲۳۶	مطلب اول - تعریف شناسایی
۲۳۷	مطلب دوم - اقسام شناسایی
۲۳۷	شاخه اول - اقسام شناسایی با توجه به اهمیت آن‌ها
۲۳۷	شاخه دوم - اقسام شناسایی از جنبه کاربردی
۲۳۸	مبحث چهارم: گردآوری اخبار از طریق ساکنان، سیاحان و آوارگان
۲۳۹	مبحث پنجم: شناسایی از روی نقل و انتقالات و تحرکات دشمن
۲۳۹	مبحث ششم: جاسوسان و گروه‌های مخفی
۲۴۰	مبحث هفتم: رادیو و تلویزیون
۲۴۱	خاتمه
۲۴۲	منابع

پیشگفتار

جوامع بشری از گذشته‌های بسیار دور با واژگان جنگ و صلح آشنا بوده‌اند. صحیفه زندگانی بشر نیز از آغاز تاکنون، بیشتر، با خامه جنگ نگارش یافته است. به ندرت جامعه‌ای را می‌توان یافت که جنگ را نیازموده و تلخ و شیرین شکست‌ها و پیروزی‌ها را نچشیده باشد. تجاوز و دفاع، دو روی زشت و زیبای سکه جنگ و کارزارند که خاستگاهشان، قدرت‌طلبی و برتری‌جویی‌ها از یک سو و ستم‌سنیزی‌ها و عدالت‌خواهی‌ها از سوی دیگر بوده است؛ جاه‌طلبان از راه جنگ، در صدد گسترش دامنه نفوذ و سلطه خویش برآمده‌اند، عدالت‌خواهان نیز به ناچار برای دفاع از عزت و شرافت خویش به جنگ روی آورده و در برابر تجاوزگران، میدان کارزار را رها نکرده‌اند تا مبادا فساد و تباهی، پهنه گیتی را درنوردد و زمین با همه گستره‌اش برای شایستگان و وارستگان تنگ شود.

پس از طلوع خورشید اسلام از افق جزیره العرب و دعوت همگانی پیامبر ﷺ، بسیاری از مشرکان و یهودیان بنای ستیز و خصومت گذاشتند و برای محو اسلام و گروندگان اندکش، به جنگ دست یازیدند. مسلمانان هم با نزول آیه اذن جهاد (حج/۳۹)، اجازه یافتند تا از دین خدا و کیان اسلام دفاع کنند. از آن پس، نبردهای متعددی میان مسلمانان و مشرکان و یهودیان رخ داد و آیات جهاد و دفاع، به تدریج بر پیامبر ﷺ فرو فرستاده شد. در این آیات، مبانی عقیدتی، اخلاقی، سیاسی و فقهی جهاد و دفاع و پاره‌ای از مسائل تاریخی و نظامی نبردهای مسلمانان با تجاوزگران تبیین گردیده است. افزون بر آیات، در روایات و سیره عملی پیامبر ﷺ و حضرت علی رضی الله عنه و نیز ابعاد گونه‌گون جهاد و دفاع به ویژه بعد نظامی آن مانند اصول و فنون جنگ، تاکتیک‌ها و شیوه‌های جنگی، آماده‌سازی و تجهیز لشکر، ساماندهی سپاه و سازماندهی نیروها، جنگ روانی و... روشن شده است.

درنگ در این دو منبع غنی و ارزشمند، هر انسان ژرف نگر و آگاهی را بدین مهم رهنمون می‌کند که اسلام هم‌چنان که در عرصه‌های سیاست و اقتصاد و اخلاق از نظام‌های مستقلی برخوردار است در زمینه جنگ و دفاع نیز دارای نظام است. در این نظام، مؤلفه‌هایی مانند ماهیت، اهداف، شرایط و قوانین و مقررات جنگ و صلح، عوامل پیروزی و شکست، وظایف و ویژگی‌های فرماندهان و نیروها و بسیاری دیگر از مسائل دفاعی وجود دارد. آنچه شایسته و بایسته است، پژوهش درباره این مؤلفه‌ها و تدوین «نظام دفاعی اسلام» است که برخی کارشناسان برجسته نظامی معاصر با نگارش کتاب‌هایی درباره فرماندهی و مدیریت نظامی پیامبر ﷺ و حضرت علی رضی الله عنه نخستین گام‌ها را در این راه برداشته‌اند.

پژوهشکده تحقیقات اسلامی نیز در جهت انجام وظایف خود، پژوهش و تبیین مسائل دفاعی و ابعاد گوناگون جهاد و دفاع را با استفاده از منابع اسلامی در دست اقدام دارد که به صورت تألیف یا ترجمه در زمینه‌های فقه و حقوق اسلامی جنگ و صلح، تاریخ جنگ‌های اسلامی و علوم دفاعی، به تدریج با عنوان «مباحثی از نظام دفاعی اسلام» منتشر می‌شود. بی‌گمان، پیشنهادهای اصلاحی و تکمیلی خوانندگان و منتقدان ژرف‌نگر بر غنای این مجموعه خواهد افزود.

کتابی که پیش رو دارید، ترجمه «الاستخبارات العسكرية فی الاسلام» نگاشته نظامی اردنی، «عبدالله علی السلامه المحمد مناصره» است که آقای عبدالحسین بینش آن را از روی چاپ دوم آن (منتشر شده به سال ۱۴۱۲ هـ ق از سوی مؤسسه رسالت بیروت) سامان داده است. در پایان با یادآوری این نکته که ترجمه این کتاب به معنای پذیرش تمامی دیدگاه‌های مؤلف به ویژه دیدگاه‌های فقهی او نیست، از مترجم محترم و حجة الاسلام و المسلمین مهدی عبداللّهی که نظارت علمی این اثر را بر عهده داشته‌اند، قدردانی می‌گردد. امید آنکه مطالعه این اثر برای خوانندگان گرامی سودمند باشد.

مقدمه مترجم

بیان اصول و مقررات اسلامی جنگ و تبیین معیارهای حاکم بر رفتار نظامی از دیدگاه اسلام، موضوعی است که از دیرباز مورد توجه فقیهان و اندیشمندان اسلامی بوده است؛ به ویژه آن که رخدادهای جنگی فراوان در زندگانی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله گستره وسیعی را برای آن فراهم آورده است. مسائل مربوط به پیکار و جهاد اسلامی، باب‌های مستقلی از کتاب‌های فقهی را به خود اختصاص داده‌اند و در کنار تلاش‌های ارزشمند فقیهان، اندیشمندان نوپرداز اسلامی نیز در این باره به کاوش پرداخته، موضوع را با سبک‌های نوین علمی مورد بحث قرار داده‌اند.

کتاب «الاستخبارات العسکرية فی الاسلام» که به «اطلاعات نظامی در اسلام» پارسی شده است، نوشته آقای «عبدالله علی السلامه المحمد مناصره» از کاوش‌های نوینی است که در این زمینه صورت پذیرفته است. نویسنده تنها به بحث فقهی درباره اطلاعات نظامی بسنده نکرده، بلکه موضوع را از جنبه‌های تاریخی، نظامی و اطلاعاتی نیز به بحث گذارده است. در این کتاب محورهای عمده زیر به چشم می‌خورد:

- اهمیت و جایگاه اطلاعات در زندگی انسان‌ها؛

- بررسی اجمالی تاریخ اطلاعات نظامی از روزگاران باستان تا به امروز؛

- اطلاعات نظامی در دوران کنونی؛

- ویژگی‌های عناصر اطلاعاتی؛

— اطلاعات نظامی در سیره رسول خدا - صلی الله علیه و آله - و دیگر فرماندهان اسلامی پس از وی؛

و سرانجام دیدگاه‌های فقیهان اسلامی دربارهٔ اطلاعات نظامی که بخش عمدهٔ کتاب را تشکیل می‌دهد.

باید اذعان داشت که نویسنده در این بحث، استقصای ارزشمندی کرده، منابع بسیاری را از نظر گذرانده و دیدگاه‌های فرقه‌های گوناگون اسلامی را منعکس کرده است. در کنار آن شیوهٔ دسته‌بندی و تنظیم مطالب، به کتاب ارزش ویژه‌ای می‌بخشد.

چنان که از محتوای کتاب بر می‌آید، مؤلف مذهب تسنن دارد. با وجود این دیدگاه‌های فقهی شیعی نیز در جای جای کتاب به چشم می‌خورد. با توجه به مشی نویسنده چنین به نظر می‌آید که دلیل عنوان نکردن دیدگاه‌های شیعی، به طور فراگیر، اندک بودن منابع در دسترس وی و یا عدم آشنایی او با این منابع بوده است. به هر حال، دیدگاه‌های فقهی نویسنده به خود او تعلق دارد.

متن کتاب حاوی چند بحث لغوی است که چون ترجمهٔ آن برای خواننده فارسی زبان ملال آور می‌نمود، به خلاصه آن بسنده گردید. زندگینامه اعلام مشهور نیز بخش دیگری بود که از پی‌نوشت‌ها حذف گردید.

آشنایی نیروهای نظامی جمهوری اسلامی با مسائل مربوط به اطلاعات نظامی - که در زندگی حرفه‌ای بدان مبتلایند - انگیزهٔ ترجمهٔ کتاب بود، ولی سود علمی آن برای دانشجویان و پژوهشگران علوم اسلامی نیز اندک نخواهد بود.

در پایان بر خود فرض می‌دانم از همکاران پژوهشکده تحقیقات اسلامی سپاه، که در کار مقابله و ویرایش ترجمه سهم بوده‌اند، به ویژه حضرت حجة الاسلام حاج آقای عبداللهی که از رهنمودهای سودمندشان بهره‌مند بوده‌ام، تشکر و قدردانی کنم.

تو خوشنود باشی و ما رستگار

خدایا چنان کن سرانجام کار

من الله التوفیق و علیه التکلان

ع - بینش

سپاس و قدردانی

سپاس خدایی را که با یاری خود دشواری‌های این بحث را بر من هموار ساخت و برای پایان بردنش به من توانایی و فرصت کافی عنایت فرمود. همانا او بر همه چیز تواناست. این‌جانب از صمیم دل سپاس و قدردانی فراوان و بی‌شائبه‌ام را به راهنمای این رساله یعنی دکتر یوسف علی محمود تقدیم می‌دارم؛ همو که با عنایت و تلاش خویش از آغاز کار آن را زیر نظر گرفت و با ارائه راهنمایی‌ها و پیشنهادهای ارزنده‌اش، سهم بسزایی از تکمیل کار را به خود اختصاص داد.

همچنین از رئیس فرزانه دانشکده الهیات و استادانی که هیچ‌گاه از راهنمایی و ارشاد من دریغ نوزیدند سپاسگزارم. خداوند به آنان پاداش خیر دهد؛ همین‌طور از یاد نمی‌برم که باید از افسران همکار و همه همکاران و دوستانی که با تشویق‌هایشان مرا دلگرم ساخته‌اند سپاسگزاری کنم.

به امید توفیق از درگاه خداوند متعال

مؤلف

مقدمه ...

الحمد لله ولي المؤمنين والصلاة والسلام على امام المجاهدين و خاتم النبيين.

طراحی صحیح یک نقشه جنگی به میزان زیادی بر آشنایی با نیت‌ها و اسرار دشمن متوقف است؛ و اطلاعات نظامی همان چیزی است که فرماندهان نظامی را در پی‌ریزی تصمیم‌هایشان یاری می‌دهد.

با توجه به اهمیت و فراگیری اطلاعات نظامی، که می‌بینیم رفتار انسانی از روزگاران کهن با تلاش در این زمینه توأم بوده است. اما در روزگار ما بیش‌تر، دقیق‌تر و تمرکز یافته‌تر گردیده است. از این رو، برای روشن ساختن حکم اسلام درباره اطلاعات نظامی، این موضوع را به عنوان پایان‌نامه تحصیلی خود انتخاب کردم. البته از این کار اهداف و انگیزه‌های دیگری نیز داشته‌ام که به‌طور خلاصه از این قرارند:

۱ - حساسیت و اهمیت این موضوع برای کشورهای اسلامی ایجاب می‌کند که احکام شرعی آن را بدانیم و شیوه صحیحی را که در این باره باید در پیش گرفته شود، معین‌سازیم و اهمیت ضد اطلاعات نظامی را در زمینه تأمین امنیت و مبارزه با جاسوسی بیان کنیم.

۲ - پس از کاوش و جستجو در کتاب‌های فقهی، رساله‌های فوق لیسانس و دکترای پیشین دریافتیم که هیچ‌کس این موضوع را جداگانه و فراگیر مورد بحث قرار نداده است.

از این رو، مشتاق شدم که این موضوع را بنویسم و اقسام، زمینه‌ها و اشکال گوناگون آن را به تفصیل بیان کنم، به امید آن‌که این نوشته، مأخذ اصلی تدریس در دانشکده‌ها و مدارس گردد که اغلب از جزوه‌ها یا کتابچه‌های ترجمه شده، استفاده می‌کنند.

۳- من در نیروهای مسلح اردن انجام وظیفه می‌کنم، از این رو مشتاق بودم که موضوع پایان نامه من دربارهٔ واقعیت‌های عملی و تطبیقی در زمینه نظامی باشد.

www.ketab.ir